

Valtuustoaloite neurodiversiteetin huomioimiseksi kaupungin kulttuuripalveluissa

Joensuun kaupungin kulttuuriohjelma painottaa vahvasti yhdenvertaisuutta sekä kulttuurin ja taiteen saavutettavuutta ja niiden tuottamaa hyvinvointia. Kulttuurin yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseksi on välttämätöntä huomioida myös autismin kirjo, ADHD sekä muu neuroepätyypillisyydet.

Neurokirjolla olevat henkilöt voivat kohdata lukuisia esteitä kulttuuripalveluissa. Puutteelliset ja epäselvät ohjeistukset ja opasteet, vaikeasti ymmärrettävä kielenkäyttö, aistikuormituksen voimakkuus ja tilat sekä olosuhteet, jotka eivät tue aistikuormituksen hallitsemista, henkilöstön ja palvelun muiden käyttäjien vahingolliset asenteet ovat joitain esimerkkejä niistä asioista, jotka voivat estää neurokirjolla olevia henkilöitä osallistumasta kulttuuripalveluihin.

Neurokirjolla olevien yhdenvertaisuutta kulttuuripalveluissa on tarpeen tavoitella ainakin kolmella tavalla: huolehtimalla kulttuurin kokijoille suunnattujen palveluiden saavutettavuudesta, huolehtimalla kulttuurin tekijöille suunnattujen palveluiden saavutettavuudesta ja edistämällä neurokirjolla olevien representaatiota eli näkyvyyttä ja edustusta kulttuurin saralla.

Soveltuvat toimenpiteet riippuvat palvelusta. Kulttuurin kokijoille suunnatuissa palveluissa yhdenvertaisuutta tukevia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi kuvalliset, yksityiskohtaiset ohjeet paikalle saapumisesta ja siellä toimimisesta, selkeät ja yksiselitteiset opasteet, selkeään ja selkokielelliseen viestintään ja sisältöön panostaminen, hiljaisten tilojen tai ajankohtien järjestäminen palveluiden yhteyteen, valaistus- ja äänisuunnittelun keinot, digitaalisten palveluiden vahvistaminen ja henkilöstön kouluttaminen neuropsykiatrisesta moninaisuudesta.

Kulttuurin tekijöille suunnatuissa palveluissa toimenpiteet voivat olla esimerkiksi kulttuuriavustusten hakuprosessin selkeyden edistämistä ja kulttuuritilojen kehitystyössä sellaista ratkaisujen valitsemista, jotka tukevat myös neurokirjolla olevien toimimista tiloissa.

Lisäksi on tärkeää, että palveluita suunnitellaan yhdessä kunkin palvelun kohderyhmään kuuluvien neurokirjolla olevien kaupunkilaisten kanssa, sillä kohderyhmällä itsellään on paras tieto palveluiden käyttöön liittyvistä esteistä ja toimivista ratkaisutavoista. Toimenpiteitä ei myöskään pidä rajata esimerkiksi vain lastenkulttuuriin, vaan toimenpiteiden on tarpeen kattaa kaikki kohderyhmät. Neurodiversiteetin huomioiminen kulttuuripalveluissa on painava yhdenvertaisuustekijä, joka mahdollistaa kulttuurin pariin pääsyn yhä useammalle – ja useimmat toimenpiteet edistävät kulttuurin saavutettavuutta koko väestölle. Nämä tavoitteet vastaavat myös Joensuun kulttuurivuoden 2023 ja *Kulttuurista hyvinvointia Pohjois-Karjalaan* -hankkeen tavoitteita. Ryhdytään siis yhdessä sanoista tekoihin!

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Joensuun kaupunki laatii kattavan toimenpidesuunnitelman neurodiversiteetin huomioimiseksi ja neurokirjolla olevien yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi kulttuuripalveluissa.

Joensuussa 13.6.2022

Maija Kuivalainen

Alia Dannenberg

Petteri Takvanainen

ANTTI SAARELAINEN

Tehti Saundén

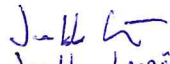
Helmi Vahonen Helmi Vanhanen

MIKA PIIRONEN

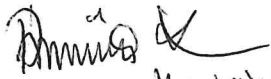
TIMO VORNANEN

Jaakko Leppänen

JARI KORHONEN

Anniina Kontiokorpi

Wilma Poutanen

Wilma Poutanen

Sari-Sisko Eloranta

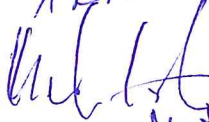
SARI-SINKO ELORANTA

ARTO PIIPPUKES

Arto Pippuri

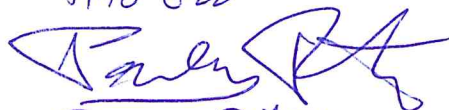
ARTO PIIPPUKES

Matti Kestonen

SIMO GLD

PEKKA RÄTTY

ANNI JARVINEN